

Man har andetsteds under denne Sags Behandling spurgt, hvad det egentlig var, det socialdemokratiske Parti vilde i kirkepolitisk Henseende, og man har ogsaa spurgt, hvad det var, den højtærede Kirkeminister vilde med det Forslag, som er stillet. Den ærede Ordfører for Venstre var jo en lille Smule inde paa, at dette Forslag skulde være som en Slags Lynafleder, der skulde aflede Opmærksomheden fra et i Øjeblikket stærkt debatteret Spørgsmaal. Det er min bestemte Opfattelse, at det er en stor Misforstaaelse, at Forslaget skulde være noget saadant, og hvad angaar Socialdemokratiets kirkepolitiske Standpunkt, er der ingen Grund til at nære nogen som helst Tvivl, for Socialdemokratiet har ikke ændret Kurs her. Vort Maal har stadig været at adskille Stat og Kirke; det er et gammelt socialdemokratisk Krav, et Krav, som har staaet paa Socialdemokratiets Program i mange Aar, og som vi naturligvis vil arbejde for at faa gennemført, indtil det lykkes os. Men naar jeg har sagt dette, føler jeg ogsaa Trang til at understrege, at naar vi vil adskille Stat og Kirke, ønsker vi ogsaa, at det skal ske paa en saadan Maade, at der bliver fuldstændig Frihed for Menighederne til at varetage deres religiøse og kirkelige Liv.

Jeg mener altsaa ikke, der er Grund til at nære Tvivl om Socialdemokratiets kirkepolitiske Stilling, og der er vist heller ingen Grund til at nære Tvivl om, hvad den højtærede Kirkeminister tilsigter med sit Forslag. Hensigten er enten at opnaa Adskillelse af Stat og Kirke, eller, hvis det ikke kan lade sig gøre, saa at søge at skaffe Klarhed over forskellige Spørgsmaal. Det er i hvert Fald min Opfattelse, at der for Tiden er adskillige Spørgsmaal paa det kirkelige Omraade, som i allerhøjeste Grad savner Klarhed. Jeg skal blot pege paa et Forhold, som sikkert alle de tilstedeværende kender. Hvis der kommer en Menighed eller en Præst, som ønsker et nyt Ritual godkendt, et Ritual, der maaske afviger noget fra det bestaaende, et Ritual, der maaske stiller visse Led af Trosbekendelsen i Baggrunden eller fornægter visse Led af Trosbekendelsen, har vi straks Striden, saa gaar det saaledes, som en Taler i det andet høje Ting udtrykte det, at saa gjalder Kampluren ud over Landet fra Sogn til Sogn. Det vilde være

skammeligt at misunde Kirkeministeren i en saadan Situation, thi han er den, som er allervanskeligst stillet. Ligegyldigt hvilket Standpunkt en Kirkeminister indtager i en saadan Situation, maa der jo blive Strid. Hvis Kirkeministeren godkender et saadant Ritual, lyder Raabet: Rationalist ud over Landet, saa lyder det Raab, at nu har vi en Kirkeminister, som er halvvejs Fritænker, en Kirkeminister, som er Kirkens Fjende. Og godkender Kirkeministeren ikke et saadant Ritual, hvilket maaske fører til, at Menigheden eller Præsten bliver udelukket af Folkekirken, ja, saa rejses Striden fra den anden Side, saa lyder Raabet: Kætterfølgeløse, nu har vi en Kirkeminister, der er Frihedsfjendel. Nu skal jeg villigt indrømme, at naar Kirkeministeren har handlet efter sin bedste Overbevisning, kan han selvfølgelig for sit personlige Vedkommende tage sig denne Kritik ret let, men det fremkalder jo en Uro og en Gæring, som ikke er heldig, idet det bevirker, at der gaar Politik i Spørgsmaalet. Jeg vil antage, at selv om der er delte Meninger om mangt og meget med Hensyn til den Sag, vi drøfter her, er der sikkert en Ting, som vi alle sammen kan blive enige om, og det er, at Politik og Religion bør ikke blandes sammen. Jeg tror, alle er enige om, at det vilde være uheldigt og ugørligt, hvis det var Rigsdagen, der skulde afgøre indre Trosspørgsmaal. Saadanne Spørgsmaal kan Rigsdagen ikke afgøre, og det kan den højtærede Kirkeminister heller ikke — jeg tror heller ikke, den højtærede Kirkeminister ønsker det.

Der er et Forhold til, som jeg gerne vil minde om, og det er, at Kirkeministrene er vekslende, de kommer og gaar, de afløser hinanden, saaledes er nu en Gang det parlamentariske System. Selv om jeg ønsker, at den nuværende Kirkeminister maa blive siddende i mange Aar — og det er der sikkert mange ogsaa udenfor mit Parti, der ønsker —, er Forholdet alligevel det, at naar vi skal lovgive, maa vi regne med det parlamentariske System, og Følgen kan blive, at vi kan faa vidt forskellige Afgørelser med Hensyn til, hvad der er evangelisk, og hvad der er kristeligt. Vi har i de sidste fem—seks Aar haft tre forskellige Kirkeministre, og man kunde udmærket godt tænke sig en Udvikling, der havde formet sig saaledes, at vi i 1919